

добровільності надання зразків особою, у володінні якої знаходяться речі та документи.

На наш погляд, законодавець, перед тим, як здійснювати посилання на ст. 160-166 КПК України, мав би обов'язково взяти до уваги випадки, за яких особа добровільно надає речі та документи.

Трохи по іншому складається ситуація з отриманням біологічних зразків. Знову ж таки, п. 3. ст. 245 КПК України відсилає нас до іншої норми – ст.241 «освідування», за правилами якої необхідно відбирати біологічні зразки. Тобто, законодавець якимось чином поставив огляд тіла живої людини і відібрання біологічних зразків в одну площину... Крім того, знову не йдеться про процесуальну самостійність та незалежність слідчого, оскільки, якщо діяти за правилами ст. 241 КПК України, то відбирати зразки можна тільки на підставі постанови прокурора, а, у разі відмови особи добровільно надати біологічні зразки сторона обвинувачення повинна звернутися з клопотанням про примусове відібрання біологічних зразків до слідчого судді.

Знову ж таки, якщо мову вести про порушення прав, свобод, честі та гідності особи, яка піддаватиметься примусовому відібранню зразків крові, то знову виникає низка дискусійних питань.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, С. М. Блажівський, С. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 768 с.

Покайчук Віталій Ярославович
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки факультету №2

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Поливанюк Василь Дмитрович
кандидат юридичних наук, доцент
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПАТРУЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ МІСЦЯ ПОДІЇ

Огляд місця події – невідкладна слідча дія, яка проводиться з метою встановлення, фіксації та вивчення обстановки місця події, слідів злочину, злочинців та їх фактичних даних, що дозволяють у сукупності з іншими доказами зробити висновки про механізм події та інші обставини вчинення

злочину.

Місцем події прийнято називати ділянку місцевості чи приміщення, в межах якого виявлені сліди злочину. При цьому мається на увазі, що злочин міг бути вчинений як на місці його виявлення, так і в іншому місці.

Сутність і відмінна риса огляду місця події - у безпосередньому виявленні, сприйнятті, вивченні й фіксації стану, властивостей і ознак матеріальних об'єктів на місці події.

ОМП майже завжди носить комплексний характер: одночасно доводиться оглядати й місцевість, і предмети, і документи, а іноді й труп. Однак від цього він не стає простою сумою оглядів. Різні об'єкти утворюють на місці події не механічний конгломерат, а індивідуальну сукупність взаємозалежних між собою матеріальних слідів злочину. Дослідження цієї сукупності й становить предмет та кінцеву мету самостійного виду огляду - огляду місця події. Його значення надзвичайно велике. Це й засоби виявлення незліченної безлічі взаємозв'язків окремих об'єктів, і спосіб уявного відтворення найважливіших елементів його механізму, і першооснова подальшого розслідування, і, нарешті, засоби надійної процесуальної й науково-технічної фіксації отриманих результатів.

Огляд місця події часто називають дією незамінною, неповторною і непоправною. Це твердження цілком правомірно: жодна слідча дія іншого виду не здатна відтворити картину події настільки ж повно, точно й об'єктивно.

Тому забезпечення охорони місця події та слідової картини злочину працівниками патрульної служби поліції є основним завданням при виявленні чи повідомленні про вчинений злочин. З метою його ефективного виконання поліцейській патрульної служби зобов'язаний при виявленні:

А) злочину проти особи:

- - надати допомогу постраждалому
- забезпечити попередження можливих наслідків події
- видалити всіх сторонніх осіб
- забезпечити охорону місця події
- організувати затримання злочинця по "гарячих слідах"

Б) майнового злочину:

- видалити всіх сторонніх осіб
- забезпечити охорону місця події
- організувати затримання злочинця по "гарячих слідах"

Окрім цього:

- виявити можливих очевидців злочину, зафіксувати відомості про них, з метою їх подальшого виклику як свідків, провести їх початкове опитування, з метою виявлення даних про злочинців;
- забезпечити збереження недоторканості обстановки місця події,

визначити безпосередні межі місця події, забезпечити його огороження та охорону, заборонити доступ до нього сторонніх осіб. Межі огляду місця події охоплюють територію на якій можливе виявлення слідів. Ділянка, місцевість, приміщення, територія, на якій можливе виявлення слідів огорожується спеціальною стрічкою. Визначення меж події відбувається таким чином, щоб на огороженій території знаходились всі об'єкти, що мають значення для розкриття злочину, у необхідних випадках такі об'єкти /сліди/ можуть бути позначені яскравими покажчиками

Спеціальною стрічкою:

- забезпечити збереження слідів або будь-яких предметів, які можуть стосуватися події (використання ящиків, відер, фанери та інших предметів (за розмірами вони повинні бути більшими за сліди та предмети, які ними накриваються), не рекомендується використовувати тару з-під хімічних речовин, коробки з-під цигарок, мила, парфюмерних виробів, оскільки це може ускладнити подальшу роботу з запаховими слідами).

Особливу увагу при охороні місця події та визначенні меж необхідно звернути:

- на сліди рук людини,
- на сліди ніг або взуття людини,
- на сліди транспортних засобів,
- на сліди крові /інші біологічні виділення/,
- на знаряддя злочину,
- на недопалки, осколки, обривки одягу.

Після прибуття слідчо-оперативної групи поліцейські патрульної служби, доповідають керівнику огляду встановлену інформацію:

- про заходи щодо збереження обстановки події та слідів
- про виявлених свідків-очевидців
- про місцезнаходження потерпілого
- орієнтує керівника огляду на місці події
- знайомить з особливостями території, приміщення, які будуть оглядатися
- про обставини вчиненого злочину
- про роботу об'єкта (магазин, підприємство тощо), на якому вчинено злочин, систему сигналізації, порядок охорони

Якщо охорона місця події буде проведена не якісно, то слідча дія не досягне своєї мети, цю помилку неможливо виправити, тому що з плином часу обстановка місця події неминуче змінюється, сліди зникають. Розуміння цього повинно націлювати всіх учасників слідчої дії на необхідність професійно грамотного вирішення всіх задач огляду, включаючи й діяльність поліцейських патрульної служби щодо забезпечення охорони місця події.